

Суть та економічна природа інвестицій і інвестиційного процесу

У статті розглядається суть і економічна природа таких категорій, як інвестиції і інвестиційний процес, що найчастіше використовуються в економічній системі як на макро-, так і на мікрорівні. Досліджуються місце і роль суб'єктів інвестиційного процесу, серед яких взаємодіють держава, населення, підприємства в інвестиційній системі країни і регіону.

Ключові слова: Інвестиції, інвестиційний процес, держава, населення, підприємство.

Постановка проблеми

Інвестиції сьогодні є важливим елементом економіки України, вельми істотною пірамідальною основою господарського розвитку країни, стратегічним вістрям, направленим на істотне поліпшення прибутковості країни і її народу, на примноження ВВП і подвоєння його в найближчій перспективі. Без прогресивного розвитку інвестицій в основний капітал, без примноження темпів зростання і розвитку навряд чи варто чекати яких-небудь кардинальних покращень у механізмах взаємодії економіки і її інвестиційних складових. Все це пояснює необхідність дослідження суті і економічної природи таких категорій, як інвестиції і інвестиційний процес.

Дослідження інвестиційних процесів завжди перебувало, перебуває та буде перебувати в центрі уваги економічної думки вчених-економістів. Це обумовлено тим, що інвестування торкається глибинних засад господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання в цілому. Різноманіття понять терміну «інвестиції» у сучасній вітчизняній та зарубіжній економічній літературі значною мірою визначається широтою сутнісних сторін цієї складної економічної категорії.

Питання, пов'язані з інвестиціями активно дебатуються в українському науковому середовищі, жваво обговорюються громадськістю, їм присвячена значна частина рішень законодавчої та виконавчої влади. Проте незважаючи на виняткову увагу до цієї ключової економічної категорії, наукова думка дотепер не виробила універсального визначення інвестицій, яке б відповідало потребам теорії і було б адекватним уявленню конкретних суб'єктів їх здійснення. Економічна природа інвестицій, з цим погоджуються практично всі фахівці, криється у відносинах, що виникають між учасниками економічного процесу. Отже, вважаємо за доцільне особливу увагу приділити аналізу й узагальненню теоретичних підходів до визначення базової категорії цього процесу – «інвестиції» [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Багато видатних економістів, які заклали фундамент економічної науки як такої – А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Дж. М. Кейнс, М. Фрідман, Р. Харрод, Е. Домар, Р. Солоу та інші – розглядали інвестиції як одну з найважливіших умов економічного зростання. З погляду на різницю в трактуванні, більшість визначень терміну «інвестиції», що

Левчинський Дмитро Львович, кандидат технічних наук, доцент кафедри обліку, економіки і управління персоналом підприємства ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», м. Дніпропетровськ.

сформульовані зарубіжними школами та напрямками економічної думки, мають спільну суттєву рису – вкладення капіталу з метою його приросту в майбутньому, що дотримуючись систематичного підходу означає ототожнення цілого з окремим елементом. **Метою статті** є дослідження теоретичних основ інвестиційного процесу і визначення суті інвестицій.

Результати дослідження

У сучасному розумінні інвестиції – це всі види фінансових, матеріальних і інших цінностей, що вкладаються інвесторами в об'єкти підприємництва і інші види діяльності з метою отримання доходу. Ми цілком погоджуємося з визначенням інвестицій поданого З. Герасимчуком, що формулює їх як будь-які вкладення, зумовлені стратегічними цілями економічної політики і спрямованими на розвиток окремих галузей, виробництв, регіональних господарських систем з метою примноження матеріального та соціально значимого багатства у майбутньому. Отже інвестиції, це категорія, яка найчастіше використовується в економічній системі як на макро-, так і на мікрорівні.

Найбільш повним є визначення інвестицій подано у Закон України «Про інвестиційну діяльність», ст. 1. Згідно українського законодавства інвестиції це – усі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект. Більш детально розглянута сутність процесу вкладення інвестицій у Законі України «Про оподаткування підприємств» (ст. 1.28):

Інвестиція – господарська операція, що передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав і цінних паперів в обмін на засоби або майно [5].

Під цінностями або засобами обміну по українському законодавству мається на увазі таке:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції й інші цінні папери;
- спонукуване і нерухоме майно;
- майнові права, зв'язані з авторським правом, досвідом і іншими видами інтелектуальних цінностей;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних і інших знань, оформлених у виді технічної документації, навиків і виробничого досвіду, необхідного для організації того або іншого виду виробництва, але не запатентованого («ноу-хау»);
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудженнями, устаткуванням, а також інші майнові права;
- інші цінності (Закон України «Про інвестиційну діяльність», ст. 1).

Різноманіття понять терміну «інвестиції» у сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідженнях у значній мірі визначається широтою сутнісних сторін цієї складної економічної категорії. Тому в аспекті регулювання слід розглянути основні характеристики інвестицій, які з нашого погляду формують сутність.

1. Інвестиції як об'єкт економічного управління.

Предметна сутність інвестицій безпосередньо пов'язана з економічною сферою її прояву. Не дивлячись на розглянуті раніше достатньо значущі термінологічні відмінності, інвестиції трактуються всіма дослідниками як категорія економічна, хоча і пов'язана з технологічними, соціальними, природоохоронними та іншими аспектами їх здійснення. Іншими словами, категорія «інвестиції» входить у понятійно-категоріальний апарат, пов'язаний зі сферою економічних відносин, економічної

діяльності. Відповідно, виступаючи носієм переважно економічних характеристик і економічних інтересів, інвестиційний процес є суб'єктом економічного управління як на мікро-, так і на макрорівні будь-яких економічних систем.

2. Інвестиції як форма залучення заощаджень в економічний процес.

У теорії інвестицій їх зв'язок з накопиченим капіталом (заощадженнями) займає центральне місце. Це визначається сутнісною природою капіталу як економічного ресурсу, призначеного до інвестування. Термін «капіталіст» у першу чергу характеризує індивідуума, що інвестує свій капітал, а не тільки що накопичив певний його запас. Тільки шляхом інвестування капітал як накопичена цінність залучається до економічного процесу.

Проте не весь накопичений підприємством запас капіталу використовується виключно в інвестиційних цілях. Частина грошового або іншого капіталу через вимоги ліквідності є формою страхового резерву, що забезпечує ритмічність господарської діяльності, платоспроможність і т. п., зберігаючи пасивну форму. Інвестиції ж на противагу цьому, слід розглядати як найактивнішу форму використання накопиченого капіталу.

Рівень споживання накопиченого капіталу як інвестиційного ресурсу, що залучається до реального виробничого процесу підприємства, має мінімальні економічні межі. Ці межі визначаються, з одного боку, граничним продуктом капіталу, а з іншого – нормами вибуття (амортизації) капіталу у виробничому процесі, що належить відшкодуванню для забезпечення простого відтворення [4].

3. Інвестиції як форма використання накопиченого капіталу.

В інвестиційному процесі кожна з форм накопиченого капіталу має свій діапазон можливостей і специфіку механізмів конкретного використання. Самою універсальною з позицій сфери використання в інвестиційному процесі є грошова форма капіталу, яка, проте для безпосереднього вживання у цьому процесі вимагає у більшості випадків його трансформації в інші форми. Капітал, накопичений у формі запасу конкретних матеріальних і нематеріальних благ, готовий до безпосередньої участі в інвестиційному процесі, проте сфера його використання у таких формах має вузьке функціональне значення.

Капітал у всіх його формах, що використовується в інвестиційному процесі, може бути задіяний перш за все у виробничій діяльності підприємства. З цих позицій капітал як реальний інвестиційний ресурс характеризується в економічній теорії як «чинник виробництва». При цьому у процесі виробництва продукції капітал, що інвестується, не є самодостатнім чинником, а використовується у комплексі з іншими економічними ресурсами (чинниками виробництва). До числа основних чинників виробництва, з якими капітал, що інвестується, комплексно взаємодіє у виробничій діяльності підприємства, відносяться праця (трудові ресурси), земля (природні ресурси) та інші. Навіть для найпримітивнішого виробництва товарів і послуг потрібне з'єднання капіталу, що інвестується, як мінімум ще з одним чинником виробництва – працею.

У процесі виробництва товарів і послуг капітал спільно з іншими виробничими чинниками, що інвестується, використовується не як простий їх конгломерат, а як взаємодіючий комплекс з цілеспрямовано формованими певними внутрішніми пропорціями. При цьому в системі цього взаємодіючого комплексу для випуску одного і того ж об'єму товарів можуть бути використані різні пропорції з'єднання капіталу, що інвестується, з іншими основними чинниками виробництва. В теорії інвестування капіталу, взаємозамінність чинників виробництва є однією з фундаментальних концепцій.

4. Інвестиції як альтернативна можливість вкладення капіталу в будь-які об'єкти

господарської діяльності.

Капітал, що інвестується підприємством, цілеспрямовано вкладається у формування майна підприємства, призначеного для здійснення різних форм його господарської діяльності і виробництва різної продукції. При цьому з поширеного діапазону можливих об'єктів інвестування капіталу підприємство самостійно визначає пріоритетні форми майнових цінностей (об'єктів і інструментів інвестування), які в обліково-фінансовій термінології носять назву «активи». У комбінації з іншими чинниками виробництва капітал, що інвестується, може бути використаний для випуску як продукції споживацького призначення, так і капітальних товарів у формі засобів і предметів праці (формуючи в останньому випадку відкладене споживання у вигляді запасу реального капіталу).

5. Інвестиції як джерело генерації ефекту від підприємницької діяльності.

Метою здійснення інвестиційного процесу є досягнення конкретного бажаного ефекту, який може носити як економічний, так і позаекономічний характер (соціальний, екологічний та інші види ефекту).

Досягнення економічного ефекту інвестицій визначається їх потенційною здатністю генерувати доход. Як джерело доходу інвестиції є одним з найважливіших засобів формування майбутнього добробуту інвесторів. Разом з тим, потенційна здатність інвестицій приносити доход не реалізується автоматично, а забезпечується лише в умовах ефективного вибору інвестиційних об'єктів (інструментів). Здійснення такого вибору зумовлює одну з важливих функцій інвестиційного процесу.

6. Інвестиції як об'єкт ринкових відносин.

Різноманітні види інвестиційних ресурсів використовуються підприємством у процесі інвестування як об'єкт купівлі-продажу. Попит на інвестиційні ресурси формується учасниками економічного процесу, що здійснюють підприємницьку діяльність [7].

На практиці розрізняються два види інвестиційного попиту:

- потенційний;
- конкретний (пропозиція капіталу).

Перший із них виникає при відсутності наміру юридичної або фізичної особи при наявному доході (прибутку) направити його на мету нагромадження. Цей попит, який іноді називають формальним, виступає як інвестиційне потенційне джерело для майбутнього інвестування. Другий вид інвестиційного попиту характеризується конкретною реалізацією намірів суб'єктів інвестиційної діяльності. Він виступає на ринку інвестиційних товарів у формі пропозиції капіталу. Інвестиційна пропозиція включає нові та реконструйовані об'єкти інвестування, оборотні кошти, цінні папери й інше майно.

Пропозиція інвестиційних ресурсів виходить від підприємств-виробників капітальних товарів, власників нерухомості, власників нематеріальних активів, емітентів, різноманітних фінансових інститутів.

Ціна на інвестиційні ресурси у системі ринкових відносин формується з урахуванням їх інвестиційної привабливості під впливом попиту і пропозиції. Ця ціна відображає економічні інтереси продавців і покупців інвестиційних ресурсів у конкретних умовах функціонування інвестиційного ринку. Ціною інвестиційних ресурсів виступає зазвичай ставка відсотка, яка формується на ринку капіталу.

7. Інвестиції як об'єкт власності і розпорядження.

Як об'єкт підприємницької діяльності інвестиції є носієм прав власності і розпорядження. Якщо на первинному етапі інвестування капіталу титул власності і права розпорядження ним були пов'язані з одним і тим же суб'єктом, то в процесі

подальшого економічного розвитку відбувається поступовий їх розподіл. У сучасних умовах підприємство, що використовує різноманітні форми капіталу в інвестиційному процесі, може володіти правами розпорядження без права власності на нього. У цьому випадку права власності і розпорядження капіталом як інвестиційним ресурсом є розділеними у розрізі окремих суб'єктів економіки.

Капітал, що інвестується, як об'єкт власності може виступати носієм всіх форм цієї власності – індивідуальної приватної, колективної приватної, муніципальної, загальнодержавної тощо. Носієм титулу власності капітал виступає перш за все як накопичений інвестиційний ресурс. При розподілі в економічному процесі прав власності і використання капіталу як інвестиційного ресурсу у розрізі різних суб'єктів, роль цього капіталу як об'єкту власності носить пасивний характер.

Як об'єкт власності і розпорядження капітал як інвестиційний ресурс формує також певні пропорції його використання окремими споживачами цього ресурсу, що відображають співвідношення власного і позикового капіталу. Яке в свою чергу впливає на ефективність інвестицій, а відповідно і на характер схвалюваних підприємством інвестиційних рішень.

8. Інвестиції як об'єкт тимчасової переваги.

Інвестиційний процес безпосередньо пов'язаний з чинником часу. З позицій цього чинника призначений до інвестування капітал може розглядатися як запас раніше накопиченої економічної цінності з метою можливого її примноження у процесі інвестиційної діяльності, а з іншою, – як задіяний економічний ресурс, здатний збільшити обсяг споживання благ інвестора у будь-якому інтервалі майбутнього періоду. При цьому економічна цінність сьогоденних і майбутніх благ, пов'язаних з інвестиціями, для власників капіталу, що інвестується, нерівнозначні. Між інвестуванням капіталу і отриманням інвестиційного доходу часовий лаг може характеризуватися різними інтервалами. Відповідно перед інвестором завжди стоїть альтернатива тимчасової переваги використання капіталу – вибрати для інвестиційної діяльності коротко- або довгострокові об'єкти (інструменти) інвестування з відповідно диференційованим рівнем інвестиційного доходу.

9. Інвестиції як носій чинника ризику.

Ризик є найважливішою характеристикою інвестиційного процесу, пов'язаною зі всіма їх формами і видами інвестицій. Як носій чинника ризику інвестиції виступають джерелом доходу у підприємницькій діяльності інвестора. Здійснюючи інвестиції інвестор завжди повинен усвідомлено йти на економічний ризик, пов'язаний з можливим зниженням або неотриманням суми очікуваного інвестиційного доходу, а також можливої втрати (часткової або повної) інвестованого капіталу.

Рівень ризику інвестицій знаходиться у прямій залежності від рівня очікуваної їх прибутковості. Чим вище очікуваний інвестором рівень прибутковості інвестицій у будь-якій з їх форм, тим вище (за інших рівних умов) буде супутній йому рівень ризику і навпаки. Іншими словами, об'єктивний зв'язок між рівнями прибутковості і ризику інвестицій носить прямо пропорційний характер.

10. Інвестиції як носій чинника ліквідності.

Всі форми і види інвестицій характеризуються певною ліквідністю, під якою розуміється їх здатність бути реалізованими при необхідності за своєю реальною ринковою вартістю. Ця здатність інвестицій забезпечує вивільнення капіталу, вкладеного у різноманітні об'єкти та інструменти при виникненні несприятливих економічних та інших умов його використання у певній сфері підприємницької

діяльності, в окремому сегменті ринку або у регіоні.

Процес вивільнення вкладеного капіталу, що забезпечується його ліквідністю, характеризується терміном «дезінвестиції». Капітал, що вивільняється у процесі дезінвестицій, може бути реінвестований в інші об'єкти та інструменти. Таким чином, ліквідність інвестицій дозволяє формувати не тільки прямий, але і зворотний потік капіталу, задіяного як інвестиційний ресурс.

Різні форми і види інвестицій мають різний ступінь ліквідності. Ці відмінності визначаються ступенем мобільності різних форм капіталу як інвестиційного ресурсу, функціональними особливостями конкретних видів реальних інвестиційних товарів (інвестиційних об'єктів) та інвестиційними якостями різних фінансових інструментів інвестування, рівнем розвитку інвестиційного ринку і характером його державного регулювання, кон'юктурою інвестиційного ринку, що склалася і окремих його сегментів, та іншими умовами [8].

Основним параметром оцінки ступеня ліквідності різних форм і видів інвестицій виступає рівень їх ліквідності. Він визначається з урахуванням періоду часу, протягом якого інвестований у різні об'єкти та інструменти капітал може бути конвертований у грошову форму без втрати його реальної ринкової вартості. Чим нижче можливий період конверсії раніш інвестованого капіталу у грошову форму, тим більш високим рівнем ліквідності характеризується той чи інший вид інвестицій.

Враховавши позитивні і негативні аспекти наведених визначень, а також з урахуванням вище наведених характеристик вважаємо за доцільне сформулювати власне визначення інвестицій з погляду на мету нашого дослідження.

На нашу думку інвестиціями слід вважати різні види вкладення ресурсів (фінансові, матеріальні, інтелектуальні, інформаційні тощо), зумовлені цілями державної та регіональної політики і спрямовані на розвиток та відтворення окремих об'єктів з метою забезпечення соціально-економічного розвитку, екологічної рівноваги та якості життя населення та отримання економічного, соціального, екологічного та інших видів ефекту.

У макроекономічному масштабі сьогоднішній добробут є значною мірою результатом вчорашніх інвестицій, а сьогоднішні інвестиції, у свою чергу, закладають основи завтрашнього зростання продуктивності праці і вищого добробуту. Чим велику частину проведеного сьогодні ми збережемо і інвестуємо, тим більше буде у нас можливості споживати завтра.

Системне вивчення інвестиційного процесу дозволяє визначити його суть як складній економічній категорії, розглянути його особливості і специфіку на різних рівнях реалізації. При цьому його необхідно розглядати в динаміці між суб'єктами інвестування, які одночасно зацікавлені в досягненні певної мети.

До основних суб'єктів інвестиційного процесу в національній економіці відносяться: держава, населення, підприємства, що діють, банки і інші фінансові інститути, іноземні інвестори.

Головна мета інвестиційного процесу – це вкладення капіталу в найпривабливіші об'єкти з метою отримання максимального прибутку або досягнення соціального, або якогось іншого корисного для інвестора ефекту.

Не дивлячись на значну важливість, фінансова сторона інвестиційного процесу – це хай істотна, але все таки тільки частина цього економічного явища і пов'язаних з його здійсненням проблем.

Тому сьогодні багатьом дослідникам інвестиційний процес представляється у вигляді нерозривної єдності функціонування фінансових, трудових, матеріально-

технічних і інноваційних ресурсів.

Інвестиційний процес володіє всіма ознаками *системи*:

- у ній завжди присутній суб'єкт (інвестор);
- об'єкт (об'єкт інвестицій);
- зв'язок між ними (інвестування з метою отримання інвестиційного доходу);
- середовище, в якому вони існують (інвестиційне середовище).

При цьому зв'язок виступає системоутворюючим чинником, оскільки об'єднує решту всіх елементів в одне ціле.

Приведені вище визначення основних понять *значно розширюють дієву сферу* інвестиційних процесів і, що саме головне, *дають ключ до розуміння суті управління інвестиціями*.

Виходячи з вказаних вище допущень – *інвестиційний процес* – це об'єкт інституційного впливу з боку держави, направленої на залучення інвестиційних ресурсів в цілях отримання інвесторами прибутку або досягнення іншого корисного ефекту, а також реалізацію державних інтересів по забезпеченню стійкого економічного зростання і раціональних структурних пропорцій національного господарства.

Дане визначення дозволяє розширити розуміння суті управління інвестиційними ресурсами, припускає облік інституційного впливу держави на даний процес за допомогою реалізації певних функцій і використання регулюючих властивостей, що існують на конкретному етапі розвитку економічної системи формальних і неформальних інститутів [2].

Таким чином, слід зазначити, що особливим учасником інвестиційних процесів виступає *держава*. Воно на цьому терені виконує дві найважливіші функції в національній економіці. Перша функція держави – це функція *арбітра*, що задає «правила гри» і контролює (або не контролюючого) їх виконання. Друга, не менш важлива роль держави в інвестиційних процесах – це його участь як *інвестора*, тобто фактично *гравця*.

Тому в українських умовах інституційними пріоритетами держави як суб'єкта інвестиційних процесів можуть бути:

- традиційний кредит довіри населення державі в порівнянні з приватними інвесторами, у тому числі і іноземними;
- володіння державою свідомо більшою інформацією про пріоритети макроекономічного розвитку національної економіки в порівнянні з рядовими інвесторами;
- можливості держави привертати для інвестицій державні кошти;
- здібність держави до прямого і непрямого впливу на інвестиційну діяльність всіх суб'єктів інвестиційних процесів.

Результати, що переслідуються кожним з учасників інвестиційного процесу є індивідуальними, тому при розробці універсального поняття інвестиційного процесу необхідно враховувати той факт, що цілі і результати цього процесу повинні бути однаково прийнятними для більшості його учасників. У роботах, присвячених інвестиційній проблематиці, можна виділити наступні підходи до визначення інвестиційного процесу [4].

1. Інвестиційний процес ототожнюється з інвестиційною діяльністю і розглядається як процес вкладення інвестиційних ресурсів в який-небудь проект.

2. Інвестиційний процес як складова інвестиційної діяльності, що полягає в обґрунтуванні і реалізації інвестиційних проектів.

На нашу думку такі підходи не враховують поєднання інтересів всіх суб'єктів інвестиційного процесу, а в сучасних умовах соціалізації його необхідно розглядати з позиції регулювання відносин між учасниками цього процесу. Враховуючи той факт, що під інвестиційною діяльністю розуміють вкладення інвестицій і практичні дії з метою одержання прибутку і (чи) досягнення іншого корисного ефекту ми дотримуємося дещо іншої точки зору щодо розуміння сутності інвестиційного процесу.

Інвестиційний процес не існує сам по собі, тому його потрібно розглядати в рамках цілісного підходу, тобто у взаємозв'язку з іншими процесами. Ми пропонуємо визначати інвестиційний процес як сукупність послідовних дій (функцій, робіт) що перетворюють вихідний матеріал (інвестиційні ресурси) у кінцевий результат (продукт, послугу) відповідно до встановлених правил.

Єдиним визначенням терміну «інвестиційний процес», що характеризує його з точки зору економічних відносин суб'єктів інвестування є трактовка що наведена у працях О. Ідрісова, С. Картишева та О. Постнікова, які розуміють його як процес взаємодії якнайменше двох сторін: підприємця (ініціатора) і інвестора (що фінансує), успіх якого залежить від того чи найдуть ці сторони спільну мову [1].

Розглядаючи роль держави в інвестиційному процесі базуючись на цільовому підході, нами запропоновано визначення інвестиційного процесу як каталізатора соціально-економічного зростання на основі узгодження інтересів учасників інвестиційного процесу.

У даному дослідженні нами пропонується таке визначення інвестиційного процесу: «Інвестиційний процес – це сукупність послідовних дій по залученню інвестора (або їх сукупності) до об'єкту інвестицій з метою досягнення ефективного соціально-економічного розвитку економічної системи на основі узгодження інтересів учасників цього процесу, результатами якого є будь-який корисний соціально-економічний ефект (відновлення функціонуючого реального капіталу, отримання прибутку, проведення структурних перетворень в економіці країни або регіону, забезпечення соціального ефекту тощо)».

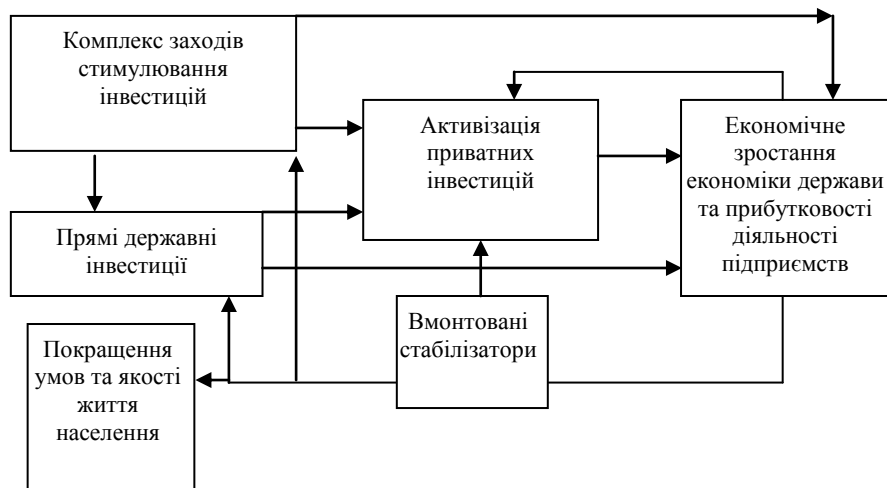

Рис. 1. Взаємозв'язок інвестиційного процесу і зростання економіки

З погляду на запропоноване визначення, держава з одного боку може виступати в

якості інвестора при прямому державному інвестуванні економіки, а з другого, що є більш важливим, як реалізатор комплексу заходів по активізації приватних інвесторів за допомогою вмонтованих стабілізаторів – ефективної інвестиційної політики, завдяки якій досягається підвищення темпів економічного зростання в державі (див. рис. 1).

Але при вивченні державного регулювання інвестиційного процесу необхідно конкретизувати проблематику стосовно конкретної соціально-економічної ситуації з урахуванням особливостей об'єкту регулювання.

Висновки

Отже, процес інвестування грає важливу роль в економіці будь-якої країни. Інвестування в значній мірі визначає економічне зростання держави, зайнятість населення і складає істотний елемент бази, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства. Тому проблема, яка пов'язана з ефективним здійсненням інвестування, заслуговує серйозної уваги.

Тому державне регулювання інвестиційних процесів потребує розвинутої, але компактної й мобільної державної структури, яка здатна постійно реагувати на ринкові вимоги, виконувати регулюючі функції за допомогою методів впливу на суб'єктів інвестиційного процесу, діяльність яких вимагає безпосереднього втручання держави.

1. *Аншин В. М.* Инвестиционный анализ / В.М. Аншин. – М., 2000. – 317 с.
2. *Гитман Л. Дж.* Основы инвестирования / Л. Дж. Гитман, М. Д. Джонк ; пер. с англ. – М. : Дело, 1999. – 465 с.
3. *Губайдулин Ф. С.* Как привлечь иностранные инвестиции / Ф. С. Губайдулин. – М. : ЭКО, 2003. – № 9. – С. 25–29.
4. *Игошин Н. В.* Инвестиции. Организация управления и финансирование / Н. В. Игошин. – М. : ЮНИТИ, 2000. – 413 с.
5. Закон Украины “Об инвестиционной деятельности”.
6. *Маковицкий М. Н.* Инвестиционный процесс и рынок ценных бумаг / Н. М. Маковицкий. – М. : Анкеш, 2003. – 312с.
7. *Маховикова Г. А.* Инвестиционный процесс на предприятии / Г. А. Маховикова. – СПб. : Питер, 2001. – 176 с.
8. *Пересада А. А.* Основы инвестиционной деятельности / А. А. Пересада. – К. : Либра, 1994. – 180 с.

Отримано 07.12.2010 р.

Д.Л. Левчинский

Сущность и экономическая природа инвестиций и инвестиционного процесса

В статье рассматривается суть и экономическая природа таких категорий, как инвестиции и инвестиционный процесс, что чаще всего используются в экономической системе как на макро, так и на микро уровнях. Исследуются место и роль субъектов инвестиционного процесса, среди которых взаимодействуют государство, население, предприятия в инвестиционной системе страны и региона.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный процесс, государство, население, предприятие.

D.L. Levchinskiy

Essence and economic nature of investments and investment process

Essence and economic nature of such categories, both investments and investment process, is examined in the article, that more frequent than all utilized in the economic system both on macro- and on micro levels. A place and role of subjects of investment process, which the state, population, enterprises in the investment system of country and region, co-operate among, is probed.

Keywords: investments, investment process, state, population, enterprise.